

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a magánfélnek a dr.Tenke Anna ügyvéd által képviselt III.r. terhelt ellen polgári jogi igény érvényesítése iránt az Orosházi Városi Bíróságnál orgazdaság büntette miatt 1.B.49/2008. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Békés Megyei Bíróság 2.Bf.318/2008/8. számú ítéletével befejezett ügyében, a jogerős ítéletnek a polgári jogi igényről rendelkező része ellen a terhelt részéről 27. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek felülvizsgálattal támadott rendelkezését megváltoztatja és a magánfél részére egyetemlegesen fizetendő kötelezésből mellőzi a III.r. terhelt marasztalását.

A felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

Az Városi Bíróság 1.B.49/2008/9. számú ítéletével - mások mellett - III.r. terhelt bűnösségét is megállapította nagyobb értékre üzletszerűen elkövetett orgazdaság büntetében és folytatólagosan elkövetett méreggel visszaélés vétségében, és vele szemben szabadságvesztés büntetést szabott ki, ám polgári jogi igény fizetésére nem kötelezte. A másodfokon eljáró Megyei Bíróság 2.Bf.318/2008/8. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta a terhelt cselekményeit folytatólagosan elkövetett orgazdaság büntetnének és méreggel való visszaélés vétségének minősítette. Az elsőfokú ítélet rendelkező részét kiegészítette és megállapította, hogy a III.r. terhelt - más terheltekkel egyetemlegesen - köteles megfizetni a magánfélnek 7.577.672 forintot és 2005. április 22. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatát.

A jogerős döntés szerint a III.r. felperes növényvédőszer kereskedelmével foglalkozott, a B-ben lévő gazdabolt társtulajdonosaként és több terhelt társa által a hiányosan őrzött növényvédőszer telepek sérelmére elkövetett lopási cselekményekből származó növényvédőszeret 1.304.484 forint értékben megvásárolta és értékesítette további anyagi haszonszerzés végett. A bűncselekmények elkövetésével a B. Rt., a B. Kft., az A. Kft. és a P. Rt. sértettek sérelmére okoztak kárt a terheltek.

A jogerős ítéletnek a polgári jogi igény elbírálására vonatkozó

része ellen a III.r. terhelt nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben azt jogszabálysértőnek tartotta, kérte ennek megváltoztatását és a - másokkal együtt való - fizetésre kötelezése mellőzését. Kifejtette, hogy a jogerős ítéletnek az őt marasztaló rendelkezése sérti a Be. 54. §-ának (2) és a Be. 348. §-ának (1) bekezdését. Hivatkozott arra, hogy a sértett sérelmére elkövetett lopás büntetéből származó vegyszert nem szerzett meg orgazdaként, erre nézve vádemelés sem történt. A jogerős ítélet ezért tévesen és „igen kiterjesztő jogértelmezéssel” döntött, amikor a III.r. terhelt marasztalásáról is rendelkezett. Jogszabálysértő a jogerős ítélet azért is, mert a fellebbezések tartalmát nem vette figyelembe: az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a magánfél javára polgári jogi igényről, és emiatt nem jelentett be fellebbezést. A Be. 348. §-ának (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt jogosult felülbírálni. Ebből következően ez a felülbírálat az 1.B.49/2008. számon folyamatban volt elsőfokú eljárásnak az I., II. és III.r. vádlottakra (terheltekre) vonatkozó részére vonatkozott, de az nem terjedt ki a vád tárgyával össze nem függő polgári jogi igényekre. A magánfél sérelmére elkövetett lopás büntetében a Városi Bíróság 1.B.65/2006/70. számú ítélete más vádlottak esetében már korábban jogerőre emelkedett, ezért sem lett volna jogszabályi alapja a marasztalás megváltoztatásának. Jogszabálysértő a jogerős ítélet azért is, mert a büntetőeljárás irataival ellentétesen állapította meg a tényállást, amikor az egyetemleges marasztalás indokaként feltüntette, hogy akik a magánfél sérelmére elkövetett bűncselekménnyel a károkozásban részt vettek, egyetemlegesen kötelesek megfizetni a polgári jogi igényt. A terhelt nem vett részt e sértett sérelmére bűncselekmény elkövetésében, az ítélet a bűnösségét ilyen bűncselekményben nem is állapította meg.

A sértett (magánfél) felülvizsgálati ellenkérelmet nem nyújtott be.

A Be. 416. §-ának (5) bekezdése értelmében a büntetőügyben hozott jogerős határozatnak kizárólag a polgári jogi igény kérdésében hozott rendelkezése ellen a Polgári perrendtartás (Pp.) szabályai szerint van helye felülvizsgálati kérelem előterjesztésének. Miután a III.r. terhelt kizárólag a magánfél javára megítélt polgári jogi igényről szóló jogerős rendelkezés felülvizsgálatát kérte, a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy a jogerős határozat a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e annyiban, amennyiben maga is fizetésre kötelezett.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A felülvizsgálati kérelem a polgári jogi igényről hozott jogerős határozat megalapozatlanságát állítja, amely alapja lehet a

felülvizsgálati kérelem előterjesztésének. Megalapozatlanság azonban csak akkor állapítható meg, ha a megállapított tényállás feltáratlan maradt, vagy a megállapított tényállás iratellenes, illetőleg okszerűtlen következtetéseket, vagy logikai ellentmondást tartalmaz. Ez esetben a Pp. 206. §-a (1) bekezdésének sérelme jelenti a jogerős ítélet támadott részének jogszabálysértő voltát. Az adott esetben a megállapított tényállásból a másodfokú bíróság kirívóan okszerűtlenül következtetett arra, hogy a III.r. terhelt a magánfélnek polgári jogi igényt köteles fizetni, mert neki más terheltekkel együtt kárt okozott [Ptk. 339. § (1) bekezdés]. Az elsőfokú ítéletben megállapított tényállást a másodfokú bíróság a bűncselekménnyel elkövetett érték és az elkövetés ideje tekintetében módosította, a sértettek megnevezését azonban nem változtatta meg. A jogerős ítélet nem állapította meg a III.r. terhelt bűnösségét e sértett sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt, és megállapítható, hogy e sértett sérelmére elkövetett lopásból származó vegyszer hozzá nem került.

A Be. 54. §-ának (2) bekezdése értelmében a magánfél a terhelttel szemben azt a polgári jogi igényt érvényesítheti, amely a vád tárgyává tett cselekmény következtében keletkezett. A terhelt kártérítő felelősségének elbírálásánál az irányadó anyagi jogi felelősségi szabály a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése. Miután a terhelt nem követett el bűncselekményt az említett szövetkezet sérelmére, ezért neki kárt sem okozhatott, ennek hiányában pedig a kártérítési felelőssége sem állapítható meg. Tévesen állapította meg ezért a jogerős ítélet, hogy a III.r. terhelt - másokkal együtt - egyetemlegesen köteles megfizetni e sértettnek, mint magánfélnek bűncselekménnyel okozott kártérítést.

A polgári jogi igényre vonatkozó felülvizsgálati kérelem elbírálásánál a III.r. terhelt által hivatkozott Be. rendelkezések vizsgálata nem történhetett meg, csupán a kártérítő felelősséget érintő polgári jogi és eljárásjogi szabályok voltak vizsgálhatók.

A jogerős határozat felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból jogszabálysértő, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint - tárgyaláson kívül hozott határozatával - a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és mellőzte a terhelt (egyetemleges) marasztalását.

A felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján az állam viseli.

, 2011. január 31.

*Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó
bíró, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

bírósági tisztviselő

HM